

Abans i després de Sinera

El dia 22 de febrer del 1985 moria Salvador Espriu. Va ser acomiadat com a 'poeta nacional' a les portades dels diaris del país. Després el seu nom i la seva paraula van viure, com hem vist que passa tot sovint, un període d'oblit i de negació. Ara que fa vint-i-cinc anys de la seva mort i que se n'acosta el centenari, el 2013, podem preguntar-nos què queda de la seva obra i del seu testimoni cívic.

El dia 22 de febrer del 1985 moria Salvador Espriu. Va ser acomiadat com a 'poeta nacional' a les portades dels diaris del país. Després el seu nom i la seva paraula van viure, com hem vist que passa tot sovint, un període d'oblit i de negació. Ara que fa vint-i-cinc anys de la seva mort i que se n'acosta el centenari, el 2013, podem preguntar-nos què queda de la seva obra i del seu testimoni cívic. Salvador Espriu no és un autor de fàcil accés. Tant el seu univers literari, els temes que el preocupaven, com la manera de parlar-ne, la seva opció estilística i les estratègies textuals, exigeixen del lector voluntat i formació. Però, alhora, alguns poemes de lectura conjuntural, especialment el llibre 'La pell de brau', i la capacitat de popularitzar-lo que va tenir Raimon van afavorir la seva imatge d'autoritat intel·lectual i moral gens discutible. I ell va deixar fer. En morir, doncs, va ser acomiadat com a poeta nacional, i molts l'hi sentíem. Però em temo que l'etiqueta va deixar-lo en l'imaginari col·lectiu ancorat en aquell moment històric. I aquest va ser un pretext perfecte per a deixar de fer l'esforç de llegir-lo. Ara, vint-i-cinc anys després, tenim el repte de recordar-lo (i, per tant, de rellegir-lo) sense nostàlgia de la seva significació d'aleshores. Tenim el repte de rellegir-lo (i, en certa mesura, rehabilitar-lo) des del present. Si en som capaços, els nostres fills i tots els altres nouvinguts a la nostra cultura i a la nostra tradició literària hi trobaran sentit. I consideraran que paga la pena fer l'esforç (que, ja ho he dit, en demana) de descobrir-lo. Ja hi ha qui s'hi ha posat: penso en la lectura fresca, desacomplexada, riquíssima, que Oriol Broggi va fer fa un parell d'anys de 'Primera història d'Esther'. O en l'espectacle 'Amor hermètic' de Fina Rius i Teresa Vilardell, que traça un recorregut per textos espriuanos seguint el fil d'un dels seus temes clau, i alhora menys evidents, l'amor i la figura de la dona. Jo ho he provat amb un parell de versos ben coneguts, els més citats de 'Inici de càntic en el temple', aquells que diuen: 'Però hem viscut per salvar-vos els mots, per retornar-vos el nom de cada cosa, perquè seguíssiu el recte camí d'accés al ple domini de la terra.' Estem acostumats a veure-hi una al·lusió directa a la persecució de la nostra llengua, especialment durant el franquisme, i a la responsabilitat del poeta a assegurar-ne la preservació, la transmissió, la defensa. I això hi és. Però hi ha molt més. Que pot involucrar qualsevol lector, desconixedor de la nostra particular peripècia històrica. Vull dir que aquests versos 'també' parlen de la capacitat de la paraula literària de conquerir la realitat, de dominar-la amb rectitud. Parlen de la capacitat del llenguatge de dir les coses i, dient-les, de fer-les ser. Parlen de la responsabilitat del poeta, dipositari d'aquest do, davant els seus lectors, la humanitat sencera. Si mai tenim la sort de poder haver oblidat que hi va haver un dia (han estat i són ja massa segles) que des de Sepharad es van utilitzar tots els mitjans, tots, per fer callar la nostra veu, fins i tot llavors, aquests versos d'Espriu continuaran essent vigents, potents, carregats de significació. I com aquest poema, el conjunt de la seva obra. Que reclama que gosem rellegir-la sense por, sense prejudicis, amb rigor, des del present, cap al futur. Ara, vint-i-cinc anys després de la seva mort. I, si així som capaços de descobrir-lo als lectors d'avui, durant l'ample demà.

22 febrer 2010

Una notícia de VilaWeb.com
Edició GENERAL
<http://www.vilaweb.cat>
[Enllaç permanent](#)